

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

NUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5

CAPS DE BROT

MIQUEL ECHEGARAY

Es un dels escriptors cómichs
que ha guanyat sobre las taulas
més ovacions, més aplausos,
més coronas... y més plata.
Si ja per cent altrás obras
no fos un autor de fama,
l' hauria immortalisat
Lo Duo de l' Africana.

CRÒNICA

Antiguament, durant las épocas en las quals se ventilava á tiros lo problema de las llibertats polítiques, patrimoni de tots los ciutadans sense distinció y no de una sola classe social en particular, tenian medi d'entendres los que prenian part en la lluyta en un sentit ó altre. L'element débil, fos liberal, fos reaccionari, cedia al qu'era més fort, y 'l cambi en lo sentit de avansar ó de retrocedir se realisava sempre dintre dels límits de lo possible y de lo práctic.

Durant l' época dels matinés, dos partits tan oposats com l' exaltat y 'l carlí, corrian per la montanya en guerra oberta contra 'ls madurs ó moderats. Entre 'ls qu' en aquella ocasió s' alsaren en armas s' hi contava en Bialó Baldrich.

Un íntim amich séu, que per sos negocis particulars havia de recorre sovint poblets y masos, lo trobá un dia en una casa de pagés entaulat, dinant alegrement ab alguns cabecillas carlistas. L' amich se feya creus davant de aquell contuberni incompreensible, y no pogué menos de tirarli en cara la séva conducta.

—Bialó—va dirli—per aquest camí no 's vá al lloch.

—T' enganyas — respongué en Baldrich — per aquest camí 's vá á la derrota segura del govern.

—¿Y un cop l' haguéu derrotat, llavoras qui 's menja la poma? ¿Los carlins ó 'ls liberals?

En Bialó, sense reflexionar lo mes mínim, vá respondre:

—No te 'n posis cap pedra al fetje: quan arribi aquest cas, ens ho farem á cara ó creu.

De manera que fins tractantse de un moviment revolucionari tan destarotat com va ser aquell, en cas de triunfar hi havia un medi de dirimir las diferencias entre dos elements tan incompatibles com los liberals y 'ls carlins que l' havian prés pel séu compte. En Bialó s' encarregava de resoldre 'l plet, tirant una moneda en l' ayre; pero si aquest recurs no hagués sigut suficient, se 'n hauria arbitrat un altre qualsevol.

*
**

Aquesta consideració m' assalta l' esperit, cada vegada que algun fet, com l' atentat del últim dijous, vé á recordarme la campanya sangrenta y criminal dels terroristas.

Suposém lo impossible. Suposém per un moment, que la societat en massa, á impuls del terror, y desitjant que tinguin un terme las salvatjes escenas que ha presenciat Barcelona en aquests últims mesos, se decideix á capitular. Ja ningú está tranquil á casa séva, ni al carrer; ja ningú somia mes que ab bombas, ab trabuchs y ab pistolas, ab paradas y sorpresas mortals: ja la propaganda pel fet ha lograt lo seu objecte, imposantse á la societat per medi del terror. Als homes mes valents la pell se 'ls ha tornat de gallina. Los que un temps sigueren enérgichs ara tremolan neguitosos y tenen espasmes com débils donas afectadas de histerisme. La capitulació es inevitable. Primera qüestió: ¿Ab qui s' ha d' entendre la societat per abdicar? ¿Qui son los vencedors? ¿A qui s' ha d' entregar tot, las fincas rústicas y urbanas, los establiments fabrils, los instruments de treball, los capitals, los objectes d' art, la propietat intelectual, en una paraula tot lo qu' existeix y té algun valor?

¿Deurá entregarse als autors dels atentats, per resultar ells los vencedors?

¿Pero qui son aquests?

Ningú 'ls coneix. Ells han maquinat los séus complots en lo misteri, y 'ls han realisat com se realisan los crims, sigilosament. Si algun fanátich no ha amagat lo cos, més s' ha preocupat de morir á mans de la justicia, que de beneficiar los fruyts del triunfo de la causa, y 'ls morts, ni en plé anarquisme ressucitan. Desaparescuts los instruments visibles, queda sols la má oculta, que 'ls ha manejat. ¿Es aquesta la ma que ha de recullir la herencia social? ¿Es ella la que ha de procedir á la reorganización de la societat?

Pero ¿y d' ella qui 'n respon? ¿quínas garantías ofereix pel leal cumpliment del séu empenyo? ¿De quína forsa moral y material disposa per solventar bonament los séus compromisos?

Fins ara totas las agrupacions que han aspirat á la realizació de una idea, avants que la imposició per medi de la forsa bruta, han procurat la conquista dels esperits, infiltrantlos la convicció. Sols las tiranias personals s' han imposat sempre exclusivament per medi de la violencia. ¿Y es acás la decantada anarquía, preconisada com la última expressió de la llibertat individual fins al extrèm de suprimir tota autoritat y tot poder, una nova forma de las tiranias personals que tacan las épocas més ominosas de la historia de la humanitat?

Si per destruir han servit las bombas y 'ls atentats ¿s' han d' emplear també 'ls atentats y las bombas per reedificar?

Llavoras la societat al declararse vensuda, al cedir, al abdicar, al renunciar á la seva actual organizació, á cambi de posar terme á tan monstruosos atentats, hauria fet un pá com unas hostias. Las maldats é injusticias que s' atribuheixen al ordre social present, resultarian un recort idiíllich quan se comparesen ab las injusticias y maldats de la societat nova, subjecta á la imposició violent y contraria totalment als impulsos exponentanis de la naturalesa humana.

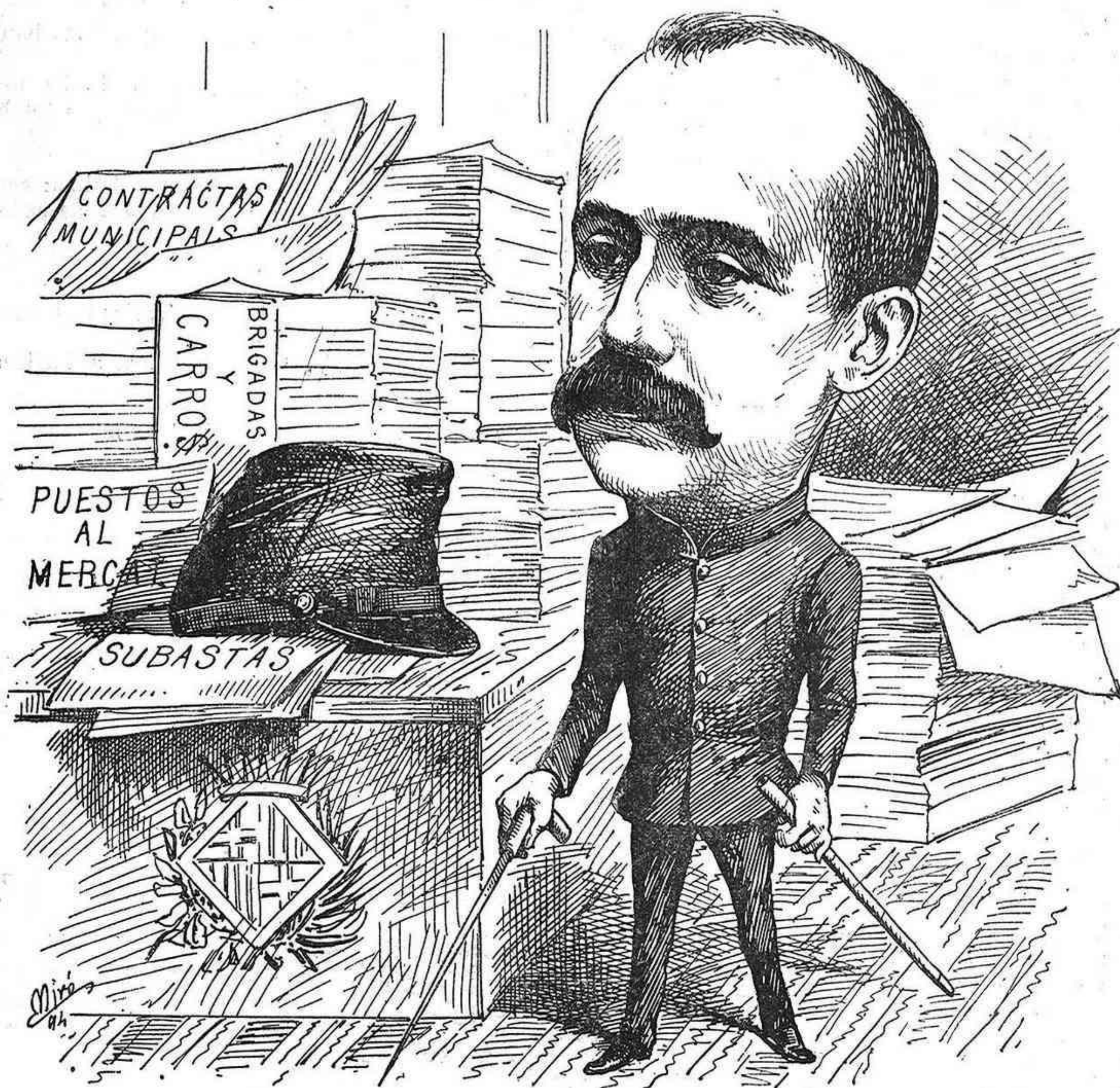
Una de dos: ó bé aspirant á implantar l' última expressió de la llibertat individual, lo mon retrogradaria fins al salvajisme; ó bé per sentar unas novas bases socials, que obliguessen als homes á una igualtat absoluta de funcions á despit de las sevas facultats, dels seus gustos y de las sevas forsas físicas, seria precis alsar per damunt de tot una autoritat despòtica tan forta com odiosa.

En lo primer cas, entregat cada hú á sí mateix, á falta d' altra ley dominaria la del egoisme y de la forsa bruta. Ningú 's pendria la pena de treballar, refiat de apoderarse de la cullita del vehí. Lo gandul per naturalesa no respectaria al que per naturalesa fos treballador. Y á falta dels fruyts de la terra, tan més escassos, com més difícil se fes lo cultiu, acabarian los homes per cassarse mútuament y devorarse. De aquest caos surgiria necessariamente la necessitat de reunirse 'ls débils contra 'ls forts; se formarian núcleos de resistencia contra las depredacions dels bandolers, y al cap de vall la societat tornaria á tenir autoritats, exércit, personas de influencia y burgesos y tot lo mateix que s' havia tractat de suprimir, trobantse 'ls homes, després de un viatge tan atzarós, en lo mateix punt de partida, havent perdut tal vegada, entre 'ls terribles embats, una gran part de las pacíficas conquistas de la civilización moderna.

Pero si 'l mon s' hagués d' organisar baix la base colectivista ó comunista, l' home tindria encare més trabas que avuy, ja que tot hauria d' estar reglamentat, sent necessaria l' existencia de un poder fort que fés cumplir las lleys establertas. Y no 's pot comprendre que aquest poder pogués funcionar sense estar apoyat en la forsa, vetllant tot

¡ARRIBA, MENUT!

Tot descobrint los mil y un gatuperis
que als felatos se fan,
¡veji si pot trobar també matute
dins de la casa gran.

hora per l' exacte compliment de unas lleys tan nímias. Buscant la igualtat s' estabiría un privilegi irritant. Buscant l' emancipació de tots, cauríam en l' esclavitut del major número. Apart de aixó, si s' donava á cada hù segons los seus mereixements, prompte estaríam com estém avuy, en punt á haverhi qui té molt y qui té poch ó res, mentres que si s' donava á tots igual, ningú s' afanyaria á treballar pels altres y 'l desarrollo progressiu de la civilitat pararía en sech. Las mateixas societats colectivas ó las comunitats encarregadas de l' explotació de la terra, no podrian funcionar may baix un peu de perfecta igualtat, y voldria saber, per exemple, ab quin dret explotarian unas l' horta regalada de Valencia y s' haurian de resignar altrás á vegetar en las pedregosas vessanas del Pirineu. Si ni l' home es igual en las sévas facultats, en las sévas aptituts, en los séus gustos, en la séva moralitat, en la séva previssió, en la séva vida física, ni en la séva vida moral é intelectual, ni la terra es igual tampoch en las sévas condicions

¿cóm ha de ser possible may, plantejar un sistema basat en una igualtat absoluta purament ideal y filla sols de una enganyosa fantasia? La desigualtat y la injusticia surgirian sempre, com surgen ara; y aixís com avuy tenim individuos rics é individuos pobres, en plé colectivisme hi hauría agrupacions que possehirían més de lo necessari y agrupacions que careixerian fins de lo més precis pera subsistir, segons la conducta de cada una y també segons la bondat y riquesa dels elements naturals de que disposessin.

Per aquest viatge no s' necessitan alforjas.

Es molt cómodo parlar de las injusticias del present, y no fixarse en las que, elevadas al cubo, haurian de presentarse demá que, destruhida l' actual societat, se 'n volgués montar un' altra sobre bases enterament novas.

Y si avuy se dona á cada instant l' exemple pernicios de volerho destruhir tot per medi dels atentats ¿cóm seria possible demá reorganisar res, si

'ls qu' estessin disgustats ó renyits ab tan horrible existencia apelessin continuament als mateixos medis?

Llavoras seria precis reconeixer que l' ùnich fi pel qual ha sigut creat l' home, no es altre que l' afany de destruhirse mútuament, y que l' ùnica norma de la vida humana es la barbarie.

P. DEL O.

INATURALMENT!

Reclinada, mitj vestida,
sobre llit de capsal d' or,
se troba tota soleta
la bonica Concepció.

Los llansols que mitj la tapan
plens de puntas y entredós,
ab bonica maestría
dibuixan de son bell cos
l' escultura més perfecta
de tota la creació.

De tant en tant, se mou tota
y son rostre candorós,
demostra ¡pobre xicota!
que no pot trobar repós.
En sa cambra no se sent
ni lo més petit soroll;
mes ella, per xó, no deixa
d' escoltar ab atenció,
donant mostrás d' impaciencia
ó demostrant que té por.
¿Espera á algú que li fassi
á n' el séu puríssim front
entre 'ls rissos dels cabells,
tres dotzenas de petons?

Potser pensa que 'l donzell
que li té robat lo cor
no l' estima com avants....
Pero ca.... No es res d' aixó,
ni molt menos. Jo ja ho sé
lo perquè, pobra no dorm.
¿Volen que ho digui perquè?..
Donchs es.... ¡perque no te son!

DOLORS MONT.

MAGATZEM DE NOVEDATS

—Entri, senyora, entri.... ¿Se li ofereix alguna cosa?

—Bé tenia ganas de comprar algo; pero aixó que veig aquí á la porta no m' acaba de xocar del tot....

—¡Oh! A la porta únicament hi posém los géneros llampants y llamatius, pél vulgo: ¿comprén l' idea?

—A veure donchs sí logarém enténdrens.

—Si senyora; encare que parlés inglés: aquí 'ns enteném ab tothom. ¿Qué necessita? ¿Llanas? ¿Merinos? ¿Telas de fantasia?

—Si vol que li sigui franca, no ho sé de cert lo que vull. Me convé un vestit.... que vesteixi.

—¿Qué vol dir que hi ha vestits que despullan?

—Ja m' entench jo: una cosa que fassi l' efecte y.... no sé com dirho.... que....

—Que costi poch quartets. ¿Es aixó?

—¡Angela! Aixó mateix. ¿No té una llana bonica y económica?

—Llana.... Llana.... Precisament n' hi ha una que la reservavam per una marquesa que tot ho compra aquí y no l' ha volguda.

—¿L' ha trobada lletja?

—Al contrari: li ha semblat hermosíssima; pero quan ha sapigut lo preu, ha dit qu' era massa barata.

—Veyam, ensenyimela.

—Miri; es aixó.

—¡Hum!.... ¿Vol dir qu' es tan bonica com suposava? ¿Quin color es aquest?

—Vert fi de sigle, un color que ara á París es

REFLEXIONS DE UN PESCADOR

—¡Mira aquests dels portals si la tenian ben montada la pesca! Ells si que menjavan peix, sense mullarse 'l dallonsas!..

MUNICIPALS Y BUROTS

—Después dirán que los municipales no servimos de res... ¡Dame la burcha, y verás los matuteros que agafo; ya que tú los dejas pasar por altol....

molt de moda. En Carnot n' ha fet fe un traje per la séva senyora.

—¿Carnot? ¿qui es aquest Carnot? ¿qu' es persona de categoria?

—¿Si ho es? Més que en Martínez Campos, més que Espartero, lo mateix que un rey....

—¡Caramba! A veure, déximela inspeccionar bé....

—Tingui, pòsila aquí á la claror.

—¡Psé!.... A mi no m' agrada; pero quan una marquesa diu qu' es bonica y aquest general francès ne fa fé un vestit per la séva senyora.... ¿A quánt val?

—A sis rals lo metro.

—¿Lo metro? ¿Per qué no ho diu en catalá que 'ns entendrem més fácilment? ¿Qué es més llarch, un metro ó una cana?

—¡Oh! Aixó segons.... Hi ha botigas que tenen lo metro més llarch que las altrás. Lo nostre té passo de cinch pams.

—De modo que la cana....

—Es més llarga que 'l metro.

—Y 'l metro....

—Més curt que la cana.... si senyora.

—Francament, aquesta llana será tan de moda com vulgui; pero no m' acaba de satisfacer....

—¿Pel color ó pel préu?

—¡Pel color, pel color!

—Aixó ray.... Miris aquesta altra: última moda, lo més elegant que haja vist....

—¿Color blau? ¿Vol dir qué....

—Si senyora: color de cel, color del porvenir, color del qual serém tots los espanyols dintre de poch temps.

—¿De serio? ¿blaus serém?

—S' assegura que si diu que ab lo qu' está passant, ens anirém quedant blaus de mica en mica.

—Donchs no 'm convé aquesta roba. ¿Jo blava y 'l vestit també blau? Me succehiria alló dels negres que portan dol: no se sabria ahónt me comensa la cara. Ensenyim un' altra cosa....

—Aquí la té: una llana distingidissima; l' última paraula de la moda.... lo color més modern.

—¿Groch? ¿Aixó es l' última moda? Aviat no l' entendré á vosté. Primer m' ha dit que 'l color de moda era 'l vert; després m' ha dit lo blau; ara 'l groch....

—Si senyora, y encare torno á dirho. ¿No sab que 'l vert se fa barrejant lo groch y 'l blau? Donchs aquí té vosté com tots tres colors son de moda, perque l' un procedeix de l' altre, y l' altre....

—De l' un. En fi, aquesta llana no m' agrada.

—¿No? No s' espanti. Ja 'n buscarém una que sigui del seu gust. Aquí si qu' en quèstió de llanas hi ha un surtit que no s' acaba may.

—Pero recordí que jo li he dit que vull una cosa económica....

—¿Vol una llana del any passat? Es un saldo que potser li convingui.... Vegi ¿qué li sembla?

—Alló, tatlot-tatlera.... ¿Es dir que sent del any passat ho donan més barato?

—Naturalment: las telas fora de curs, procurém despatxarlas de qualsevol modo....

—Escolti, donchs.... Aquesta d' aquí....

—¡Oh! Aquesta es de las modernas.

—Perfectament: á mí m' agrada. ¿A quánt val?

—A set rals lo metro.

—¿Y l' any que vé á quánt la vendrán?

—¡Oh!.... ¿Per qué ho pregunta aixó?

—Veurá.... Com á mí 'l vestit apuradament no 'm porta pressa, si la rebaixa hagués de ser molt notable ho deixaria corre fins á l' any que vé....

—¿Pero no comprén que l' any que vé aixó ja haurá passat de moda?

—¡També es veritat!.... Es una pena aixó deque lo elegant no puga comprarse y lo que pot comprarse no sigui elegant....

—Agafi un terme mitj.... Mirém altrás cosas....

—¿Tan amable será? Jo ja ni gosava á dirli.

—¡Ca! No s' amohini per xó. Ja hi estém acostumats nosaltres á tractar ab gent impertinent....

—¿Qué? Suposo que no ho dirá per mí....

—¡Vol callar! Ni remotament. Quan jo 'm topo ab una compradora com vosté, encare que 'm carregui y m' empipi, no ho dich may: me limito á pensarho y prou.

—¡Ja ho crech, ja! N' han de tenir molta vostés de paciencia....

—¿Qué diu? Més que un d' aquests que adoban rellotjes. Devegadas vé senyora que no sab lo que vol ni lo que necessita. Un li ensenya robas blavas, verdas, grogas, del any anterior, del present, del que vé.... May acaba de determinarse....

—Jo, gracias á Deu, no ho soch d' aquesta classe. No hi ha res que 'm cremi tant com una persona cansonera.

—¿Es dir que decididament ha pres ja un termini?

—Si senyor.

—¿Y cap á quina llana 's decanta?

—Cap á una que hi vist avants de venir, en una botiga de mes amunt, qu' es igual que aquesta y me la donan á mitat de preu.

—¿Qu' es un establiment que se 'n diu *Bazar de los pobres*?

—No senyor: se 'n diu *Tienda del mico*.

A. MARCH.

SONET

Un sonet m' heu demanat:
ja 'l teniu fet y pastat.

«Fins ara, la xiflada humanitat,
ha viscut enganyada tontament,
de bona fé, l'imbécila, creyent
qu' existia realment la realitat...
«Donchs, res d' aixó, senyors, es la veritat
lo que 's veu, lo que 's palpa, lo que 's sent
es tan sols sols il·lusió del pensament:
qui diga lo contrari está xiflat.»
Aixó deya un granuja filosof
que tenia molts comptes atrassats,
deixant al sabaté y sastre parats!
Fins qu' un d' ells, ja fastidiat, d' un cop
de pal, un jorn li obrí, l' enteniment
dihent: *res existeix de lo que 's sent.*

T. DOYS.

PRONOSTICHS DEL TEMPS

Ara mateix un ja no sabrà de qui fiarse.
¡Hasta 'ls termómetros obran de mala fé.
Després dirán que la ciencia, que la física, que
'ls adelantos del sigle... No 'n creguin una paraula:
tot aixó son romansos y papa-dineros que 'ls
sabis s' inventan per explotar la candidés del po-
ble y 'ls nostres bons sentiments.
¡Lo termómetro!... ¡Quina camama!...
Jo no n' havia tingut may. Ho considerava ar-
ticle de luxó y 'm contentava ab anar á mirar de
tant en tant algun d' aquests que 'ls venedors d'
ulleras tenen al aparador pera satisfacció de las
clases menesterosas.
Pero un amich va entabanarme.
—Cómpran un—vá dirme:—no sigas tonto. Al
hivern no hi ha res tan necessari com lo termóme-
tro. És una gran comoditat. Ab ell sabs si fa fret,
si no 'n fa, si... Vaja es un trasto molt convenient.
—No la sé veure aquesta conveniencia—vaig
replicarli jo, com demanant explicacions més am-
plias.
—Perqueno t' has fet cárrech de la cosa. O sino
digas ¿cóm ho sabs ara si fa fret ó no 'n fa?
—¡Caramba! Es molt senzill: quan tinch fret,
deduheixo que 'n fa, quan no 'n tinch, suposo
que no.
—¿Veus? Aquí está 'l vostre error, l' error dels
que no seguiu los progressos del sigle. Pot ser que
tinguis fret y no 'n fassi, pot ser que 'n fassi y no
'n tinguis. Devegadas un se pensa que glassa... y
lo que hi ha es que un no está bo.
—¿Es dir que 'l termómetro es l' únich que sab
la veritat?
—Si senyor: ell es la verdadera autoritat en ma-
terias de fret y calor. Si ell te diu *Ara fa fret*,
abrigat encare que suhis. Si 't diu *Ara fa calor*,
per més que tremolis, ja 't pots posar en mànigas
de camisa. Lo termómetro no s' equivoca may; fa
com lo papa; es infalible.—
Aixó 'm va determinar.
Los dias de las firas de Sant Tomàs me reve-
steixo de valor y me 'n vaig á comprar un termó-
metro.
Arribo á casa y 'l penjo al menjador.
Miro al cap d' una estona aquell filet d' argen-
tiu que hi ha dintre del vidre, y veig que marca-
va 12 graus.
Al vespre torno á mirarlo: 12 graus.
L' endemá repeixo l' inspecció: 12 graus.

—¡Está bonich!—vaig pensar:—un termómetro
que no 's mou dels dotze graus. Potser aquí al
menjador, com que sempre hi ha algú, se 'n dóna
vergonya de bellugarse...

Jo que si, 'l poso á la cuyna.

A primera hora marcava 12 graus, al mitj dia
12 graus y al vespre 12 graus....

¿Qui sab si l' ayre interior lo sopta y li priva 'l
moviment?... Posémlo al balcó.

Allí vá fermé lo mateix: no 's movia ni 's esme-
nava dels 12 graus, com si s' hi hagués adormit ó
allí li fessin molt bons tractes.

Ja comensava á apurarme. ¿Vols t'hi jugar que
agafas lo termómetro y l' estrelles contra la paret
per veure si aixís se belluga una mica?

Afortunadament un que diu que hi entén una
mica vá explicarme l' intringulis. Lo termómetro
marca 'l fret y la calor segons cóm y conforme.
Los graus qu' ell marca no son los que realment
fa, ni 'ls que fa son los qu' ell marca.

En resúm... no ho vaig acabar d' entendre. L'
únich que vaig posar en clar es que 'ls diners del
termómetro eran lo mateix que llensats. ¡Mals-
aguanyats dos rals!...

Fet y fet, per saber com marxa aixó del temps
no hi ha res com las lleys de la tradició y la ense-
nyansa dels refrans.

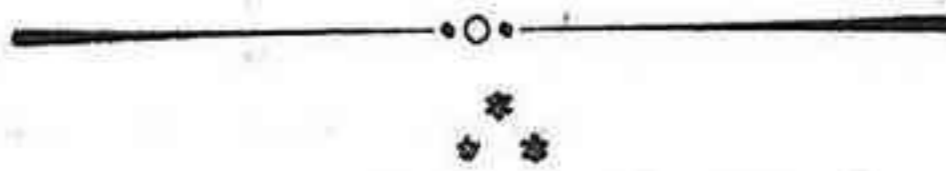
Demá es lo dia dos de Febrer. ¿Volen sapiguer
si farà més fret ó no?

Entrin en qualsevol botiga en que venguin ciris
y candelas, demanin á la mestressa y mirinli la
cara.

Si la candelera plora 'l fret es fora: si riu, lo fret
es viu.

Tot lo demás son quientos y falornias.

MATÍAS BONAFÉ.

Tant sa imatge endiablada
tinch en lo cor arrapada,
tant m' abat lo séu recort,
que si arrencantme 'l podia
borrarla, al punt ho faria
ni que 'l ferho fos la mort.

Mes ¡ay! que vil y traydora
de mon cor ella es senyora
ab tan fèra obstinació:
que infelis me trobaria
que 'l cor méu prou seguiria
pro la séva imatge, no!

A. LLIMONER.

ALGUNAS CONSIDERACIONES

SOBRE L' INTRUSA DE MAETERLINCK. (1)

Fora soberana injusticia negar á Maeterlinck un mérit:
el de trasplantar á las taulas una novetat com cap altra.
Coneixiam la tragedia, 'l melodrama, 'l drama, la comedia,
las joguinas, las humoradas, els saynetes y fins els singlots
poétichs. Maeterlinck hi há afegit una varietat: l' ensopi-
ment escénich.

Jo ja 'm figuro, que la méva franca opinió no tindrà pot-
ser la sort de prevaleixer per ara contra la corrent del *mo-
dernisme* que tot vol invadirho, ni tindrà la fortuna d' esser
atesa. Res me fá serveixi sols per indicar que en mitj
del poti-poti literari actual, hi ha qui diu sens reparo ni
reserva:—Aqueix plat éxtranger nó fá pe 'l meu paladar.—

(1) Encare que no estiguém conformes ab algunas considera-
cions contingudas en lo present article, 'l publiquem en gracia á la
bona sombra que revela. (N. de la D.)

TIPO CARLISTA (Per J. Llovera)

En bon' hora existeixin personas que 's delectin enfront de las cols pudridas alemanas ó d' altres menjars forts de paissos llunys, pera intentar fernes creure que certas cosas son bonas, excelents é immillorables; per aquí no hi passo.

Y no dupto pas que de cada cent lectors ó espectadors de *L' intrusa*, 'ls noranta pensan com jo mateix, sols que ¿quí gosa á dirho: aixó 'm sembla un bunyol? ¿Qui arrisca á fer cara á la Cátedra infalible del art, única inteligent, única sabia y única respectable? Cá aixó sí que no; massa fora sentar plassa de burro davant del tribunal qu' usufructúa 'l dret de repartir diplomas de verdader artista. Molts, si 's possessin la má al pit, confessarian que quant escrich es l' Evangeli; pero no tenen prou valor moral per sentirse:— ¡Vosté es un ase! Ase ó no ase, tal impressió m' ha produhit *L' intrusa*, que no crech siga escrita en serio, y, la veritat, á mí ni nacionals, ni extrangers me plantan la bleda al clàtoll.

Deu conservi als mansos las sévas aficions y entrém en materia.

¿Qu' es *L' intrusa*? Rés. Escenas ensopidas dels més insubstancials y frívols assumptos doméstichs. Argument: cap. Trama: cap. Desenllás: cap. Total: que la finestra está oberta, qu' al llum hi falta oli, qu' al hort se sent trepitj, en fi, uns enrahonaments sense enllás, conexió, ni solta, ni volta. No s' hi veuhen deus del Olimpo, ni passatjes religiosos, ni exageracions románticas, ni simbolismes d' Ibsen. Alló es una opiata literaria, propia per ser vista mitj' horeta avans d' anar al llit. L' espectador que no pesi figas durant la representació, ja pot estalviar-se 'l café tota la vida; té la naturalesa inclinada al desvetllament.

Un meu amich vá indicarme 'l patró de *L' intrusa*. A fé que li sobrava l' acert ¿quí no recorda 'ls exemples ó temas de traducció que portan las gramáticas? Per refrescar la memoria, aquí 'n vá un, copiat literalment:

«—Hoy es dia de correo.—Tengo que escribir una carta. —¿Ha escrito usted su carta?—Sí señor, pero no he firmado.—No he puesto la fecha.—Doble usted la carta.—Ciérrela usted.—Ponga usted el sobre.—Llévela usted al correo.—Pregunten si ha llegado el correo.—¿Hay cartas para mí?—Aquí está su carta.... etc., etc.»

Comparemho ab *L' intrusa*. Exemple:

—No veus venir dingú, Ursula?—No, pare.—I en el caminal. Qu' el veus, el caminal?—Sí; fa clar de lluna, i veig tot el caminal fins al bosc de xiprers.—I no veus dingú, Ursula?—Dingú, avi.—Quin temps fa?—Fa una nit ermosa. Senten els rossinyols?—Sí, sí.—S' aixeca un xic de vent en el caminal.—Un xic de vent en el caminal, Ursula?—Sí, les fulles dels arbres tremolen una mica....

Hi han trossos parodiats de la *Doctrina Cristiana*, com el següent:

—Quants som aquí?—Som sis, tots al voltant de la taula, avi.—Sou tots al voltant de la taula?—Sí, avi.—Ets

—Primer que pujin aquesta colla de gats, y si no tenen enteniment, després entrarem nosaltres.

aquí, tu Pau?—Sí.—Es aquí, vosté, Oliveri?—Sí, sí; sog aquí, en el llog de costum. A qué ve are aixó?—Ets aquí, tú, Genoveva?—Sí, avi.—Ets aquí, tú, Gertrudis?—Sí, avi. Ets aquí, tú, Ursula?—Sí, avi, al costat seu.

En alguns llochs sols hi falta la vinyeta per semblar als redolins del auca *del hijo malo y del hijo bueno*. Aquí vá una mostra:

- Es original de vegades.
- Es com tots els cegos.
- Reflexioneu un xich massa.
- Tenen massa temps per perdre.
- No poden fer altra cosa.
- I, després, no tenen cap distracció.
- Ha de ser terrible.
- Sembla que s' hi acostumen.
- No m' ho pug imaginar.

¿Qué s' ha proposat en Maeterlinck? *L' intrusa* careix 'd' acció trágica, y d' acció cómica; no es un drama [psicoló.

gich, ni es una ocurrencia històrica; no planteja cap problema, ni resol cap conflicte; y ¿perquè no dirho? per mí, es inferior á las sombras xinescas, considerat com espectacle.

L'avi, (cego) 'l pare y 'l oncle, son tres personas distintes y una sola ximplexa verdadera.

Escoltém al avi, que no hi veu y diu á las noyas:
—Em sembla que totes tres esteu pàlides.

Aixó d' apreciar un cego 'ls colors es cosa moderníssima á tot serho. Y deixém apart lo referent á la séva filla, quan éll exclama:—Li he tocat els ossos de les galtes ab les mans.—perquè, ni podia tocarli 'ls óssos sino la péll, y de no ferho ab las mans es difícil que 'ls hi toqués ab l'esquena.

El pare resulta un altre beneyt del cabás. Ell es qui diu:—Veig á obrir jo mateix, perquè aquesta porteta fá molt soroll; no serveix més que quand se vol entrar aquí sense que dingú se n'adongui.—¡Bon remey per no cridar l'atenció, fer un bon estrépit!

¿Y que dirém de l'oncle? Aquell també pega bona ensopegada, quan, al parlar del cego, s'explica aixís:—No sapiguer aont s'és, no sapiguer d'ont se ve, no sapiguer aont se va, no distingir el die de la nit, ni l'istiu de l'ivern....—¿Que tal? Si 's figuravan que 'ls cegos tenen fret y calor anavan ben errats de comptes. En tenint la vista perduda, ¡adeusiau capas y samarretas! ¡adeusiau mantecados y ventalls!

Agreguin á lo apuntat, que sense cambi de lloch, un enrahonament seguit davant del espectador per l'espai de vint minuts, tot lo més, figura que passa desde las nou á las dotze de la nit; ab l'aggravant, que tothom s'entera durant el mateix curs dels aconteixements de quan son las nou, quan tocan las deu, quan sonan las onze y quan se senten las dotze, per si passava desapercebut.

Y pleguém, que may s'han de pendre en serio las ignocentadas. Si encare hi ha qui 's creu qu'una llufa posada á la literatura es un adorno, pitjor per éll!

XAVIER ALEMANY.

QUATRE TOCHS

Del ample gorch una granota trista
entre plors y gemechs soleta canta,
una trágica historia de amoretas
vora 'l marge de molsa tendra y blana.

Era una nit d'istiu que tot somreya,
nit felissa, serena y perfumada:
rodona com forat que fa una broca
la lluna al cel brillava.

En mitj de aquella ombrivola campinya
dessorre la catifa d'esmeragda
un home jau tot plé de macaduras
d'un fart de garrotadas.

A la feble claror de las estrellas
s'hi veu un guitarrot prop de sas plantas;
las floretas grcnxadas per l'oratje
besan sa groga cara.

Tot es misteri y pau: tan sols ressona
en lo silenci de la nit callada,
una veu que s'escampa adolorida
per valls y fondaladas.

Es del gorch la granota, que ab tristura
entre plors y gemechs soleta canta,
una trágica historia de amoretas
vora 'l marge de molsa tendra y blana.

PISTACHO.

LLIBRES

MONOGRAFIA DE LA PARROQUIA DE SANT JULIÀ DE L'ALTURA per D. JOSEPH SOLER Y PALET.—Molts fragments de aquest treball sigueren llegits dias enrera en l'Associa-

ció d'excursió catalana, mereixent son autor las felicitacions dels séus consocis. Ab ell inaugura lo Sr. Soler la publicació de una *Biblioteca històrica tarrassench*, y per aquest primer volúm y per altres que promet donar á l'estampa mereix l'agrahiment de tots los aficionats á la historia de nostra regió. La verdadera historia de un poble no 's pot escriure sense que la precedeixin aquests treballs de investigació minuciosa, destinats á depurar los fets y á donar coneixement exacte y precís dels temps que foren. La parroquia de Sant Julià de l'Altura, situada entre Sabadell y Matadepera, fins sent tan modesta com es, ofereix base d'estudi, y proporciona ocasió al Sr. Soler per desplegar sas condicions de investigador carinyós, que no desdenya 'l dato mes insignificant, fent consideracions atinuatíssimas. Entre 'ls distints capituls de sa monografia, resultan molt interessants los IX y X destinats respectivament á descriure la professó á Montserrat, y 'l desafió, costum aquesta última sumament curiosa y poch estudiada, que revela 'l modo de ser de nostres antepassats. Creyém que 'l Sr. Soler, que disposa de molts documents antics y completament inédits referents á la comarca de Tarrassa, proseguirá la laudable empresa que s'ha proposat realisar, donant á llum novas monografias, no menos importants que la que tenim á la vista, al escriure las presents ratllas.

Altres llibres rebuts.

* * * *Cant á la pátria valenciana*.—En la mort de Constantí Llobart, per P. BONET ALCANTARILLA.—Aquesta composició sigué premiada en l'últim certámen de *Lo Rat Penat* de Valencia.

* * * *Lo camí del suplici*.—Drama en un acte y en vers, original de D. JOSEPH MIRALLES Y SALVÁ, estrenat ab bon èxit lo dia 29 de octubre últim en lo *Teatro badalonés* de la vehina vila de Badalona.

RATA SABIA.

PRINCIPAL

La mateixa funció cada dia... y cada dia una concurrencia més numerosa.

Las maniobras de *La espada de honor*, ó molt m'enganyo, ó durarán tota la temporada, es á dir, durarán en tant no 's disposi un cambi total de guarnició, que será á principis de Quaresma.

* * *

Per aquesta fetxa ja está convinguda l'arribada del genial Novelli, acompanyat de una escullida companyia y disposant de un repertori augmentat en ters y quint sobre 'l variadíssim que ja li coneixiam.

A tots los amants dels bons bocins teatrals no 'ls diré més, sino que l'abono está obert, y que 'l *Teatro Principal* quals condicions tan se prestan al reculliment y al predomini de l'identificació del públich ab los actors y de aquests ab lo públich, será 'l punt de reunió dels numerosos amants del art dramátich que conta Barcelona.

LICEO

Lo concert del diumenje tingué extraordinaria importancia.

Lo mestre Nicolau que fins ara se 'ns havia donat á coneixer com á notable director y felís intérprete de las agenas composicions mes célebres, vencent sa innata modestia 's decidí á fernos coneixer una obra séva. *Henora*, que aixís se titula, es tot un poema musical basat en la lluyta del amor humá ab l'amor diví.

Pertany de plé al género moderníssim. La composició podria pendre fàcilment la forma de ópera

NOTAS D' HIVERN

Un gasta calorífero
l' altre gasta brassé,

l' altre ab lo sol s' arregla
¡tothom gasta 'l que té!

y afalagar lo sentit de la vista presentant las condicions plásticas que son un dels encants del drama líric. No obstant, res de aixó succeheix. En ella la música ho es tot. L'orquestra y las veus humanas, tant de las primeras parts com dels coros, forman un conjunt exclusivament musical, y no per aixó la imaginació deixa de veure tot lo que passa ab poderós relleu: una acció complerta, que té per fondo las costas de Bretanya y per assumpto una poética llegenda de aquell país.

Lo mestre Nicolau ha escrit una obra seria y digna per complert de la séva fama. No seriam exactes si diguessim que desde 'l primer moment vá entussiasmar: lo que si dirém que tot lo públich sens excepció vá comprendre que 's tractava de una composició conciensuda, desarrollada ab un gran coneixement de la técnica musical, escrita ab talent y ab verdadera inspiració, y atenent mes á las sévas exigencias intrínsecas, que al afany de buscar efectes externs de un valor sols relatiu y passatjer.

Composicions com la *Henora* se fá precis sentir-las mes de una vegada per apreciarlas en tot lo que valen, y com mes se saborejan, mes gustosas se troban.

La execució irreprotxable. Las Sras. Bordabio y Alba y 'l Sr. Puigjaner, los coros y la orquesta no deixaren res que desitjar.

Lo únich que 'ns causá verdadera llástima es l' abandono en que una gran part dels propietaris del Gran Teatro, deixan las sévas localitats. ¿No mereixen alguna atenció 'ls generosos esforços del mestre Nicolau y de l'orquestra, treballant afanyosos pera tornar al Liceo las condicions que vá perdre ab motiu del atentat?

Una mica de valor cívich, Srs. propietaris, ó sino 's podrá dir que si 'ls terroristas disparan bombas, vostés perpetúan irracionalment lo séu efecte. Permetin que 'ls diga qu' en aquest punt no saben cumplir los séus debers de ciutadans, ni saben comprendre 'ls séus interessos de accionistas del Gran Teatro. Vágintho fent aixís y de aquell local que ha sigut un temps gloria y orgull de la culta Barcelona, 'n podrán fer un gran magatzém de drogas pera la fabricació de antiespasmódichs.

ROMEA

Dilluns vá ser estrenada una pessa del Sr. Escaler (Lambert), titulada *Lo méu criat*.

Sense que aquesta producció ofereixi una gran novetat, té algunas situacions xistosias y 'l públich la vá rebre molt bé.

Tots los actors qu' en ella prenen part, s' esmeraren en lo séu desempenyo.

TIVOLI

Ab *Faust* se doná á coneixer un nou tenor catalá nomenat Anton Puig, que possehix una veu ben timbrada y una habilitat especial en cantar á mitja veu.

Lo públich li prodigá 'ls séus aplausos.

Ab la mateixa obra 's doná á coneixe 'l diumenje la Sra. Araceli d' Aponte, artista de verdaderas condicions, y que domina l'escena, com qui de temps está familiarisat ab ella. Alcansá, com no podia menos, un éxit complert, sent cridada al prosceni una infinitat de vegadas.

Per dijous s' anuncia 'l debut de un nou tenor catalá nomenat Pere Morera ab *Lucrezia Borgia*.

No podrá dirse que 'l *Tivoli* no presti facilitats á tots los que intentan emprendre la difícil carrera del art musical.

CATALUNYA

Continuan los beneficis.

Dilluns s' efectúa 'l del simpátich actor Sr. Cerbon, qui tingué l' humorada de anunciarla per medi de un' auca humorística. Lo teatro estava plé de gom á gom y en totas las obras del programa desplegó 'l beneficiat la bona sombra que 'l caracteriza. De aplausos y riatllas no 'n vulgui mes.... y es inútil dir que á mes dels aplausos també hi van caure alguns regalets.

GRAN-VIA

Lo Sr. Iglesias ha trassat ab garbo un quadro de costums obreras, que sembla prés del natural. *La cansó nova ó lo coro de la Fraternitat* está constituhit per una serie d' escenas animadas entre treballadors coristas, qu' expressan las sévas expansions y las sévas preocupacions y entaulan animadas controversias, avants de procedir al ensaig del coro nou ab que intentan obsequiar al amo de una fàbrica. Lo Sr. Iglesias ha donat probas de talent de observació y de coneixer lo llenguatge que parlan las classes obreras del plá de Barcelona.

* * *

Lo drama *Blancos y negros* es un arreglo de *Lo haine* de 'n Sardou. L' obra original té per assumpto un epissodi de las guerras de Flandes, en lo qual los espanyols no 'n surten massa ben lliurats. En l' arreglo, l' assumpto 's refereix á la guerra civil espanyola. Abunda l' obra en situacions de gran efecte, distingintse en aquest concepte las del final del segon acte: té además caràcters ben sostinguts y una acció plena de interés.

Lo públich aplaudí las escenas més culminants, y en la execució 's distingiren la Sra. Mena, y 'ls Srs. Tutau y Oliva.

UNA NOTICIA DE MADRIT

Tots los periódichs están conformes en atribuir un éxit colossal al nou drama de 'n Perez Galdós, titulat *La de San Quintin*.

Encomian d' ell, no sols la manera magistral com está escrit, sino la téssis social que l' informa y 'l desarrollo dramátich, ab lo qual l' insigne novelista espanyol ha revelat un perfecte domini de l' escena.

Esperant ocasió de veure representar aquesta obra tan celebrada, anticipém la nostra enhorabona al autor de tantas produccions admiradas, verdadera gloria de la literatura espanyola.

N. N. N.

¡UN SALT DOLENT!

Pasejavan una tarde
dos senyors, ja cap al tart,
per un lloch ahont la quitxalla
cada día hi sol jugar.

Mes fixantse ab una colla
de set ó vuyt bastant grans,
que com boigs s' entretenian
al joch de saltá y parar,
van aturarse un bon rato,
puig l' atenció 'ls va cridar
de quatre d' ells que saltavan
d' un modó molt exposat,
veyentlos fer cosas raras,
maravellosos treballs
que no han sapigut may ferlos
artistas acredita's.

Tant era lo que brincavan,
que 'ls dos senyors, admirats,

LAS DONAS DE PARIS

feyan justas alabansas
de quants hi prenfan part;
mirant ab molta extranyesa
aquella celebritat,
y 'l *puntillo* que mostravan
de volguer saltar molt alt.

Y fent petita memoria
dels saltadors celebrats
que davant del nostre públich
fins avuy s' han presentat,
haver vist no recordavan,
com aquella, *troupe* igual
que tinguessin tanta trassa
y com ells saltessin tant.

Mes un home que allí estava
sentintlos enrahonar
interrompent la conversa
així a tots dos va parlar:
—Vostés, senyors, molt s' extranyan
dels salts que aquests xicots fan?
Donchs no es res si aquests comparan
ab un salt que jo he donat.

Jo, senyors, com poden veure
per mon trajo y mos modals,
soch un obrer... qu' está en vaga
¡y per més pega casat!

Tinch la dona mitj malalta
á punt d' aná al hospital,
no trobo feyna en cap *banda*
ni sé hont anarla á buscar.

Tinch tres criaturas... y pico
que s' están morint de fam;
estém tots, sense esperansa,
en la miseria més gran.

Y jo sense di 'ls mentida,
en busca de un tros de pa,
fa tres dias que no menjo...
¿Qué me 'n dinhen de aquest *salt*?—

¡Los dos senyors van quedar-se
un moment horrorisats,
y compadint á aquell home,
van ferli una caritat!

J. ALAMALIV.

Fot. Reutlinger.—Paris.

La Duhamel

La creadora de *Miss Helyet* en lo Teatro dels *Bufos*. Audrán va anar á véurela treballar en la pantomima *L' Enfant prodigue*, y trobá en ella la dona que buscava. Fou una revelació y 'l mestre no va equivocar-se: *Miss Helyet* sigué l' éxit més ruidós que s' ha vist en los últims deu anys.

Ara no més falta que 'ls que tenen la paella pel mànech 'ls fregeixin á tots.

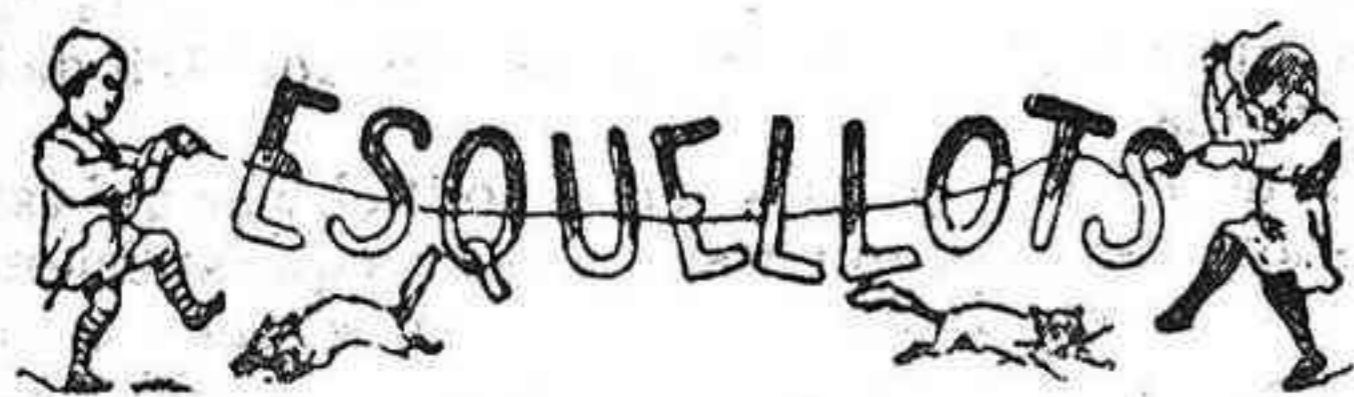
Digan lo que vulgan, Espanya resulta la nació més pintoresca del mon.

Quan los extrangers dihen: ¡Cosas d' Espanya! no saben ni imaginan fins á quin extrém poden arribar aqueixas cosas.

O si no aquí tenen la salada aventura dels lladres andalusos que 's vestían de carrabiners, dedicantse á empaytar als contrabandistas. Per espay de quatre anys han estat perseguint lo contrabando. Carrabiners de camama han suplert en aquest punt als carrabiners de veras que cobran sou del Estat per vigilar y cumplir ab los debers del seu institut.

Fins ai cap de quatre anys no s' ha averiguat l' engany.

Posin aquest fet en una novela ó en una comedia, y 'l lector més acostumat á combregar ab ro-

En lo penúltim número publicarem un sonet titulat *La qüestió son quartos*, suscrit per Geroni Xarrapeta, per haverlo rebut ab aquest nom.

Pero, en carta qu' hem rebut de D. Isidor Martínez, aquest senyor ens participa qu' esell y no 'l Geroni Xarrapeta. l' autor de la indicada composició, la qual vegé la llum en lo número del *Teatro Regional*, corresponent al 24 de Juny últim.

Queda complascut lo Sr. Martínez, aprofitant de pas l' ocasió que se 'ns ofereix de treure un *rata literari* á la vergonya.

La qüestió del peix qu' entrava pel fielato del carril de Fransa, sembla que té més importancia de lo que semblava á primera vista.

Comprobats los datos de l' Administració de aquella empresa ab los del resguart de consúms, resulta que no s' avenen de bon tros, existint per consegüent un *matute* manifest que venia fentse desde temps inmemorial.

¡Magnífica ocasió pera fer un bon escarment entre tota la *burocracia* de aquell fielato!...

ANANT AL BALL

L' any passat van dir-me qu' era molt de la *mániga* ampla. Me sembla que ara, de las *mánigas*, no m' ho podrán pas dir...

das de moli 'l tatxará de 'inverossímil. Y no obstant aquí tenen un fet real y positiu, proclamant que 'n aquest país de las anomalies y dels viceversas, l'única cosa verdaderament inverossímil es que poguem tenir may una sombra de bon govern.

Mereix l'agrahiment de Barcelona 'l coronel del regiment d' Assia, qu' en pago dels obsequis que l' Ajuntament va fer á aquellas tropas al embarcarse cap á Melilla, ha enviat desde allí al alcalde ab destino á la col·lecció zoológica del Parch, dos perdius africanas y dos camaleóns.

No obstant, crech que 'ls camaleóns podia ben estolviarse.

D' exemplars de aquesta especie, sino á la col·lecció zoológica, alguns n' hi ha á l' Ajuntament, los quals se distingeixen per la suma facilitat ab que mudan de colors.

En cambi, ningú podrà dir que visquin del *aire del cel*.

Després de prop de mitj sigle de haver sigut expulsats los frares torna á surgir la creencia de qu' entre las ruinas del monestir de Poblet s' hi troba amagat un tresor.

Y fins sembla que algú ha demanat autorisació al ministre pera fer excavacions á fi de buscarlo.

* * *

Qualsevol que conegui la historia de la manera com van anarse'n aquells frares; qualsevol que sá-piga que van disposar de tres dias pera endurse'n á carretadas tots los objectes de valor que posse-hian, deixant únicament los tresors bibliogrífichs y diplomátichs acumulats en la Biblioteca y l' Arxiu, als quals no hi concedian la més mínima importancia; qualsevol que no ignori tot aixó s' admirará de que hi haja encare qui en materia de aquesta mena de troballas, somhi truytas.

Una persona experta y dotada de bon sentit práctic, deya á propòsit de aqueixa ilusió:

—Qui conegui los instints amparadors de las ordres monásticas, deu saber de sobras que 'ls tresors no 's troban en los convents que han deixat d' existir, sino en los que actualment s' están formant.

Lo nostre estimat company lo distingit dibuixant Manel Moliné, está sofrint una molestia qu' esperem será pasatjera; pero que de moment li impideix dibuixar, privantnos del séu valió concurs.

Fem vots pel rápit restabliment de nostre volgut amich.

Lo próxim número de la *Campana de Gracia*, que veurá la llum demá passat dissapte, tindrà 'l caràcter d' extraordinari. Sabém de bona tinta que contindrà ilustracions y originals de gran interés relacionats en gran part ab l' atentat comés l' últim dijous en la persona del governador civil de la provincia.

Aquest succés y 'l Carnaval polítich per qu' está passant Espanya son assumptos més que suficients per assegurar l' éxit que obtenen sempre 'ls números extraordinaris de aquella popular publicació.

Diumenje, mentres l' aplaudit mestre Nicoláu, constant en son desitj de aclimatar á Barcelona la

Una *troupe* filarmónica

que fa l' ensaig general,

VENINT DEL BALL

gran música y de contribuir als esforços dels professors, que desde el fet del Liceo s' han quedat sense feyna y alguns sense recursos, donava l' ordinari concert, estrenant una gran composició original d' ell, un núcleo procedent segons sembla, de la Societat Catalana, n' organísava un altre de gratuít, ó siga per invitació, y á la mateixa hora 'l donava al teatro Lírich.

Mal corresponen aquests elements al reconegut mérit y als brillants serveys del mestre Nicoláu.

Y consti que al dir aixó no 'ns volém fer eco de certas divergencias surgidas dintre de aquella societat, que tenen més de ridículas que d' altra cosa.

Tot aixó es molt petit.

Y per major inteligencia de alguns, ho dirém en castellá: *muy pequeño*.

No feya molts dias que l' emperador de Alemania, pegant cullerada en qüestions artísticas, de la mateixa manera que li havia pegada en la qüestió de un concurs dramátich, negava la seva autorisació á la erecció de un monument, costejat per subscripció popular, y destinat á honrar la memoria del seu avi.

En lo projecte de monument, l' estátua de Guillem I apareixia rodejada dels homes més emponents que contribuïren á la fundació del imperi, entre 'ls quals hi figurava en Bismarck.

Y com l' emperador á n' en Bismarck no 'l podia veure ni en pintura, ni molt menos en estátua.... vels'hi aquí que després de la seva negativa, necessitant d' ell, perque las cosas segons sembla s' enmaranyan, l' ha enviat á buscar, dispensantli una acullida cordial y halagadora, á las barbas de tot lo poble de Berlín.

Y ara ja diu que no té cap reparo en que s' erigeixi 'l monument, tal com estava projectat.

Aquest cambi de frente no deixa de ser monumental.

¡Pero qué s' hi farà!... ¿De sabis es lo mudar de consell y d' emperadors lo mudar d' afeccions y amistats.

La primera dama María Guerrero, un cop terminada l' actual campanya de hivern, té resolt separarse de la companyia de 'n Mario y fer ranxo apart.

En lo successiu ella será directora y empresaria. No podrà negarse, que á falta d' altra, existeix á Espanya l' autonomia de las notabilitats teatrals.

No succeheix sino que las més de las vegadas,

—Si sé que hi havia de trobar al sastre, no hi vaig. ¡Vaya un escándol m' ha armat per quaranta set miserables duros!...

apenas s' emancipan, perden la major part de sas facultats artísticas. L' art y la caixa no marxan sempre ab la millor armonía.

Aixís, per exemple, en Vico, quan no té gent al teatro treballa de mala gana y no fá res de bó.

¿Li succehirá lo mateix á la María Guerrero, quan se veji obligada á fixarse en dos cosas tan distintas com son l' escena y la contaduría?

Prompte ho veurém.

Un cas que sembla inconcebible.

Un conegut anarquista francés, Sebastiá Faure, empenía un viatge á Nimes, y al anar á pendre '10 tren, se trobá á faltar la cartera que contenía 1,20 franchs.

L' invitaren á presentar una denuncia criminal, y l' anarquista respongué:

pera presentarse en públich

durant aquest carnaval.

—De cap manera: las ideas que professo respecte á la propietat, m' impideixen queixarme contra un lladre.

¿No es cert que tot aixó no es més que xifadura pura?

Lo comité de las Escolas francesas, celebrará son acostumat ball de máscaras en lo Teatro Principal dimars de la senmana próxima. Las simpatías que té á Barcelona la colonia francesa, fan augurar que la festa será com sempre brillant y animada.

En lo seu desitj de servir al públich, la empresa de ómnibus La Catalana acaba d'inaugurar un nou servey de carruatjes que comensa al mercat de Sant Antoni y termina á la Barceloneta, després de recorre una infinitat de carrers de Barcelona y del barri marítim.

De aixó se 'n diu sapiguerho entendre... [y passar al davant de certas companyias inglesas que sembla que s' han adormit sobre 'ls seus llorers.]

Llegeixo:

«El Sr. Sagasta ha ordenado ahora al general Moltó que fije su residencia en León, por ser esta la capitalidad del séptimo cuerpo de ejército.»

Donar un moltó á un lleó ¿no 'ls sembla l' extrém de la inhumanitat?

Un recort del temps del Conde d' Espanya.

Un ciutadá pacífich passava pel carrer de Gignás, ab cara de Pasqua. Per forsa devia haverli succehit alguna cosa agradable; la historia no diu qué: l' historia diu únicament que aquell bon home vessava satisfacció per tots los poros.

—Mestre—va dirli un esbirro de la policia:—¿sab que aquesta alegría que demostra podría costarli una mica cara?

L' home, subtat per l' interrupció, preguntá:

—Es á dir que no 's pot estar alegre?

—No, senyor—respongué l' esbirro—¿no sab per ventura que 'l Conde d' Espanya está malalt?

—No ho sabia.

—Donchs no ho olvidi... y segueixi 'l seu camí.

* *

Home impresionable com ell sol, y espantat y emocionat, tirá carrer de Gignás avall, fent una cara tan trista que donava llástima. En aquest estat arribá á la plassa de Santa María, y allí 's trobá ab un altre esbirro, preguntantli á qué venia aquell aire de consternació que demostrava 'l seu semblant.

—Com que acaban de notificarme que 'l general á qui estimo com un fill ha caygut malalt, naturalment, estich sumament afligit.

—¡Hola!... ¡Hola!... ¿Es á dir que 'l general está malalt? ¿De manera que vosté es de aquells que propalan noticias falsas? ¡Ala! ¡A la presó!

Grans traballs va costarli al pobre home lo lograr justificarse. Per últim, sortí bé de aquell contratemps, y exclamá per si mateix:

—Decididament, mentres lo Conde d' Espanya siga á Barcelona, lo qu' es jo no surto ja may més de casa meva.

A LO INSERTAT EN LO ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Mos ta-ssa.*
- 2.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Carlota de Meno.*
- 3.ª TERS DE SÍLABAS.—*MA RI A
RI BE RA
A RA GU*
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Mirasol.*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Per grans los granés.*

XARADA

I

Escena final de un drama trágich cómic titulat

MARE FILL Y ESPERIT... DE VI

Al amich y ciutadá Salvador Bonavia

—Si es cert que 'm desprecieu, senyora mia, no m' ho diguéu al menos á la cara.

—Un sis-quinta com vos no vull que puga dir en lloch que l' aymat *Quarta set-quatre*, y vuyt dich sens fé embuts, perquè no 'n gasto, que no té de vergonya un pam de cana.

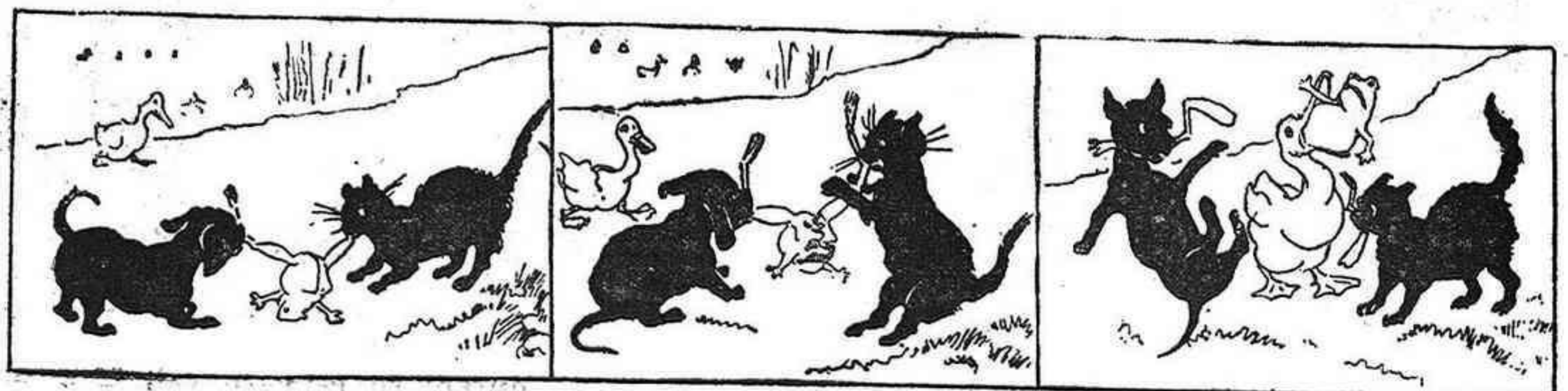
—Lo que acabéu de tres es una ofensa que taca fins la sanch de mas entranyas.

—No 'm féu set per aixó; y si alguna cosa se 'us taca, la poséu á la bugada

que á un dos-set com sou vos, no 'm sab greu dirli que no faré may cas de sas paraulas.

—M' ho dihéu fit á fit y jo us escolto ¿y encare vos viviu? (*Revestintse de valor*)

LO PLET DE LA GRANOTA

Gos y gat se la disputan,

y á lo millor del tropell,

vé un ánech que s' ho mirava...
y se la queda per ell.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

ANIMACS

Eduart Vidal Valenciano

JOCHS Y JOGUINAS

(RECORTS DE LA INFANTESA)

AB UN PROLECH DE F. MIQUEL Y BADIÀ

Un tomo 8.º Ptas. 2

B. PEREZ GALDÓS

Torquemada

EN LA

CRUZ

Un tomo 8.º Ptas. 3

NOVEDAD

COMO HABEIS DE VIVIR

AVISOS Y CONSEJOS PARA SANOS Y ENFERMOS

POR EL PÁRROCO

SEBASTIAN KNEIPP

Un tomo 8.º encuadernado en tela.

Ptas. 5'50

Número extraordinari
DE

LA CAMPANA DE GRACIA

Sortirà á llum demá passat dissapte 3 de Febrer

Com de costum lo text serà escullit é interessant y la ilustració abundant y de actualitat.

8 planas 10 céntims

10 céntims 8 planas

ACABA DE SORTIR

A CASA L' ALCALDE

PER EMILI VILANOVA AB DIBUIXOS DE M. MOLINÉ

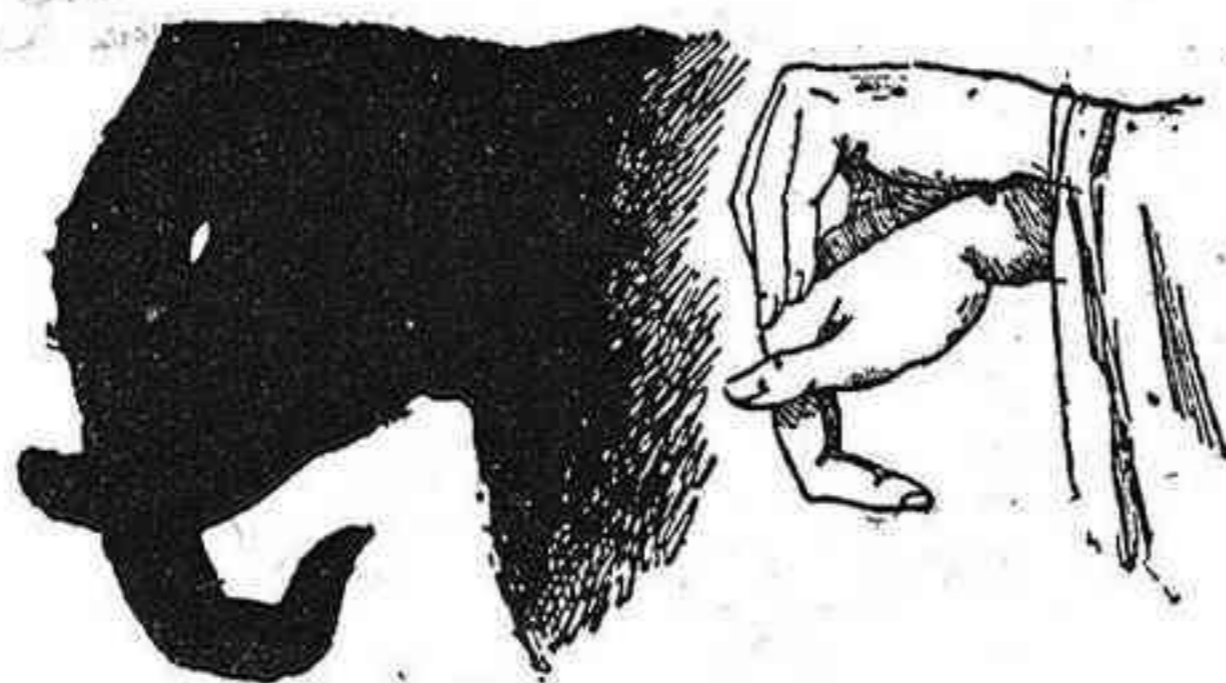
Preu 1 pesseta

NOTA.—Tothem que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu franca de port. No responém d' estrayíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls torzan rebaixas

DISTRACCIONS CASULANAS

(De la obra *Tom-Tit* de la casa Fuentes y Capdeville.)

LA SOMBRA DEL ELEFANT

—Bé ¿que vols ara? (*ab indiferencia*)
 —¿Qué vull me preguntéu?... *quinta-segona*
 lo que *cinch-dos* senyora, vull venjarme.
 —¿Venjansa tú?... un donzell que á casa séva
 li donan per *tres-quart* cols y patatas...
 —¿Creyéu que 'm mamó 'l dit?
 —Res d' estrany fora.
 —Vostres paraulas creman. (*Encés d' ira*)
 —Tirahi aygua.
 —Ab lo que 'm contestéu ara sospito,
 senyora, que teníu bastanta barra;
 donarme á mi *set-nou*... ¡aixó es horrible!...
 jo, 'l gran conquistador de bellas damas,
 jo, que si acás no vaig fer troná y ploure
 va ser... per qué no 'n vareig tenir ganas;
 ¿es, senyora, potser que no 'us engresca
 ma estatura tan *hu-girada quarta*?
 —Ja us ho diré un' altra hora ara deixéume
 que ve gent al palau.
 (*A tall de poca vergonya*)—Ja 'n faig la cara
 d' anármen d' aquí dintre; 'us exigeixo
 satisfaccions, puig, tinch set de venjansa.
 —¡Anéusen per pietat!
 —¡May! (*fent l' home*)
 (*horroritzada mirant pel finestral*)—¡Que ja pujan...
 —Que pujin que veurán ballá á son pare.
 —¡Amaguéuvos! (*fent veure que plora ab un ull*)
 —¡Qu' es cas; no fa garreru.
 —¡Per Deu del cell.. (*Agenollantse y aixecat lós brassos com*
si clavés dugas banderillas.
 —Donchs no 'm dona la gana
 ni que vingués el Rey.
 —Per la memoria
 dels méus fillets.
 —Vos fills?... que havéu dit ara?...
 (*De sorpresa fa un brinco y dona contra una butaca*)
 seréu casada donchs?
 —Ja ho crech; sis fillas
 va darme 'l cel y un fill que ara es á l' Africa.
 —¿A l' Africa havéu dit? (*aixeca las orellas*)
 —Si.
 —¡Oh, Deu! ¿que escolto?
 ¿sabéu si era total? (*Frenétich y rabiós com un gat.*)
 —Si; pero... (*volguent fugir*)
 (*l' agafa pel dit gros de la ma dreta*)—¡Calma
 una paraula sols; lo nom diguéume
 del vostre fill.
 —¿Lo coneixéu vos? (*ab marcat interés*)
 (*Rihent y plorant*) —¡Massa!
 ¿se diu? (*D' impaciencia 'l nas se li torna vermell*)
 —Pau Marignack. (*ab un crit com una canonada.*)
 (*Embestint com un toro*)—¡¡Obriume 'ls brassos!!
 —¡Oh! (*preparantse á rébrel y electrisantse tots dos fins arri-*
 —¡Ah!
 —¿Ets tú...?
 —¡¡Jo!!
 —¡¡Fill del méu cor!!!
 —¡¡Mare!!!
 (S' abrassan ab tota la forsa possible; al moment arriban
 caballers, damas, nobles, patjes, y altres objectes per l' is-
 til. Los que han entrat, al veure la poca vergonya de aquells
 dos quedan muts y cauhen de disgust; los protagonistas cau-
 hen de gust—y també cau... lo teló porque acaba la funció.
 —(y qui no li agradi que ho deixi.)

J. STARAMSA.

II

Li agradan molt *tres total*
 al *Hu-versa* de ca 'n Prat
 y en dos sempre *dos-girat*
 que algun cop li farán mal.

G. SOROLLA.

ANAGRAMA

—Las doce y media *Uuviendu*
 —*Total*, escoltéu si 'us plau
 d' ahont sou fill?

—Be prou que 's veu
 per l' accent: soch de *Total*.

WEBER.

TRENCA-CLOSCAS

D.ª EULARIA N. DE FALCÓ

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo
 nom de una aplaudida sarsuela.

J. A. MELILLAS.

GEROGLIFICH

•• +
 T T T
 +
 PRE
 T T
 T

REY XICH.

FILLAS DE EVA.

Al véurela tan frescal
 y tan ben... afavorida,
 crech jo que qualsevol nen
 l' acceptaría per dida.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalt 63.